Transgender identita a duševní zdraví

MUDr. Daniela Kestlerová
Psychiatrická klinika, FN Plzeň, Lékařská fakulta UK v Plzni

Přehledový článek si klade za cíl poskytnout povědomí o současném stavu poznání v oblasti transgender identity a duševního zdraví, identifikovat hlavní výzvy a navrhnout směry pro budoucí výzkum a intervence. V následujících částech článku se zaměříme na analýzu literatury o duševním zdraví transgender jedinců, přičemž zvláštní pozornost bude věnována faktorům, které přispívají k duševní pohodě i tísni. Dále se budeme zabývat strategií a intervencemi, které mohou podpořit duševní zdraví této populace, s důrazem na informovaný přístup ve zdravotnictví a komunitních službách.

Klíčová slova: transgender identita, genderová dysforie, detranzice, reoperace, lítost.

Transgender identity and mental health

This review article aims to provide an overview of the current state of knowledge in the field of transgender identity and mental health, identify major challenges, and suggest directions for future research and interventions. In the following sections of the article, we will focus on analyzing the literature on the mental health of transgender individuals, paying particular attention to factors that contribute to both mental well-being and distress. Next, we will look at strategies and interventions that can support the mental health of this population, with an emphasis on an informed approach in health and community services.

Key words: transgender identity, gender dysphoria, detransition, reoperation, regret.

Úvod

Transgender jedinci často čelí značným výzvám, které mohou ovlivnit jejich duševní zdraví. V rámci pozitivních aspektů transgender identity můžeme zmínit například pocit autenticity a osobního růstu, který často přichází s přijetím okolí a vyjádřením své skutečné identity. Mezi výzvy, které se spíše pojí s negativním ovlivněním duševního zdraví, patří diskriminace, stigmatizace, sociální izolace, nedostatečný přístup ke zdravotní péči a nepochopení ze strany společnosti. Tyto faktory mohou vést ke zvýšené míře úzkosti, depresí a dalších duševních poruch, či dokonce k rozhodnutí podstoupení detranzice. Detranzice je složitý proces, který vyžaduje citlivý a individuální přístup. Jedná se o proces, při kterém se člověk, který prošel genderovou tranzicí (změnou genderové identity, například hormonální terapií nebo chirurgickým zákrokem), rozhodne vrátit zpět ke své původní genderové identitě, kterou měl před tranzicí. Detranzice může proběhnout těmito formami: ukončení hormonální terapie, změna zpět na původní jméno a společenskou roli odpovídající pohlaví přiřazenému při narození, v některých případech i pokusy o reverzní chirurgické zákroky, pokud byly během tranzice provedeny. V některých zemích je proces úřední změny pohlaví jednodušší, protože nevyžaduje chirurgické zákroky ani hormonální terapii. Tento přístup, známý jako model sebeurčení (self-ID), umožňuje jednotlivcům změnit své úřední pohlaví pouze na základě vlastního prohlášení. V Evropě tento model zavedlo několik zemí, včetně Belgie, Dánska, Irska, Islandu, Lucemburska, Malty, Norska, Portugalska, Řecka a Švýcarska. Od roku 2023 se k nim přidaly Finsko a Španělsko a od roku 2024 také Německo a Itálie (1). V České

DECLARATIONS:

Declaration of originality:
The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:
The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:
None.

Funding/Support:
None.

Cit. zkr: Psychiatr. praxi. 2025;26(3):164-166
https://doi.org/10.36290/psy.2025.027
Článek přijat redakcí: 21. 12. 2024
Článek přijat k tisku: 7. 2. 2025

MUDr. Daniela Kestlerová
kestlerovad@fnplzen.cz